

ERDÉLYI GAZDA

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

A LAP AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI
EGYLET TULAJDONA.
TELEFON: 158 SZÁM.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET, AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ EGYLET
ÉS A „HANGYA” KÖTELÉKÉBE TARTOZÓ SZÖVETKZETEK HIVATA-
LOS KÖZLÖNYE. — MEGJELNIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCZA 10, SZÁM.
TELEFON: 158 SZÁM.

Az E. G. E. alapító tagdíja 2000 lel, rendszeres tagdíja évi 100 lel, kisgazdák és tisztviselők részére 50 lel. A tagok az Erdélyi Gazdát 100 lel pótdíj ellenében kapják.

A lapfelügyelő bizottság felügyelete mellett felelős szerkesztő és kládó:
TÖRÖK BÁLINT
AZ E. G. E. TITKÁRA

Előfizetési díj nem tagok részére:
Egy évre 250 lel Negyed évre 75 lel
Fél évre 125 lel Egyes szám 5 lel

Aktuális mezőgazdasági kérdések.

Írta és az E. G. E. közgyűlése alkalmával felolvasta:
dr. Abrudbányay Ede.

III.

Erdélynek a múltakban tekintélyes jövedelmi forrása volt a gyümölcsstermelés és különösen az erdélyi alma a német piacokon igen keresett cikk volt. Ma azonban, ha a közutak mentén levő és elhanyagolt gyümölcsfákon tenyésztett betegségek kivételesen el is kerülnek gyümölcsöseinket és van is termésünk, ennek hasznát alig látjuk, mert a lehetetlen szállítási viszonyok a külföldi kereskedőket elriasztották és a vagonhiány miatt az Isten áldása a nyakunkon rothad.

A romlásnak kitéve mező- és kertgazdasági terményeink értékesíthetése érdekében is sokat tehetnénk, ha volna egy megfelelő szervezetünk.

Egy igen lényeges baja mezőgazdaságunknak a mezőgazdasági hitel hiánya. A hivatalos árszabályozás a mezőgazdaság produktumainak árát mesterségesen leveri és ezáltal a mezőgazdaság jövedelmét természetellenesen csökkenti, viszont a kereskedelem jövedelmét az árszabályozás még fokozza, amennyiben a 30%-os haszon bekombinálása által a verseny ármérséklő hatását kizárja.

Az a körülmény, hogy a kereskedő tőkét évente tízszer, sőt huszszor is megtor-gatja és mindannyiszor 30%-ot keres, a kereskedőt abba a helyzetbe hozza, hogy bármily magas kamatot is képes megfizetni és tekintettel a kereskedelem magas hitelgényére a pénzpiac kamatlábat a kereskedők kamatképessége szabja meg.

Ilyen magas kamatlábat pedig a gazda, akitől jövedelmének $\frac{2}{3}$ -ad részét az állam részint elveszi, részint vám és forgalmi politikájával a fogyasztók zsebébe jácsozja át: nem képes megfizetni.

Már pedig az agrárreform teremtetten új viszonyok intenzívebb berendezéseket tenné-

nek szükségessé, amire való tekintettel, mint megoldásra váró nyílt kérdés áll előttünk a mezőgazdasági hitel kérdése, ami a tőke mai túlságosan lucratív magatartása mellett annál inkább sürgősen megoldandó, hogy ne legyen kénytelen az egész évi kiadásoktól kimerült gazda termését a cséplés után azonnal értéken alul elvesznie.

A mezőgazdasági hitel kérdése csak állami támogatás mellett egy privilegizált bank útján oldható meg.

Felsorolt sérelmeink és az azokból kilvilágító siralmas helyzetünk azt tanúsítják, hogy a mi érdekeink nincsenek képviselve, sőt még ennél is többet: azt nevezetesen, hogy mi a saját vitális érdekeinkkel szemben teljesen indolensek vagyunk.

Gazdasági egyesületeink a maguk izolált szervezetében egyfelől nem bírhatnak kellő nyomattal a gazdák érdekeinek megvédésére, másfelől azok inkább a gazdasági kultúra érdekeit szolgálják.

Tekintettel azonban arra, hogy konsolidáció nem enyhíti a gazdák helyzetét, hanem ellenkezőleg az 1922. és 1923. évek vámtisztikájának egybevételéből azt látjuk, hogy a helyzet súlyosbodik és a gazdák kereseti nívouja évről-évre csökken: nyilvánvaló, hogy nekünk, ha meg akarunk élni, egy erőteljes érdekképviselőre van szükségünk, amely az állam közgazdasági politikájának tényezője legyen. Egy olyan képviselőre, amely megfelelő tárgyismerettel rendelkezve és az állam közgazdasági politikájának pulzusán tartva kezét, rögtön latba vesse az egész szervezett gazdaságszervelet tekintélyét, mihelyt ezt a körülmények kívánatosá teszik.

Politikai kalandorok, hogy a maguk tüzelmének melegágyat teremtsenek, nemzetiségi és osztályellentétet szítanak. Ime az a pont, amelyen a különböző nemzetiségek kis és nagy gazdáinak a legvitálisabb érdekei találkoznak.

Eredeti **CHAUDOIR-** féle
Vermorel szőlőpermetezők.

Ara tagok részére:
(a dollár mai értéke mellett)

ab raktár Kolozsvár — Lei 950—
bérmentve bármely posta-
állomásra — — — — — , 1000—

Főlevegat és szétküldési hely:

az E. G. E. géposztályánál,

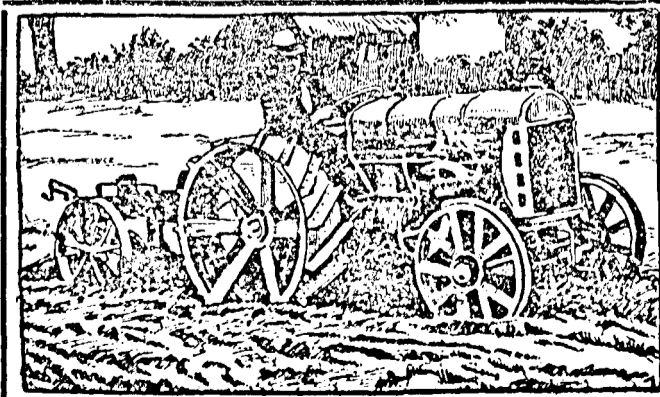
HANN és Társa

CLUJ—KOLOZSVÁR

Str. Regina Maria 11.

Sürgőnycim: **HANNCOMP.** Telef. 2—36.

99%-os I/a rézgalic és Raffia-háncs a legjobb minőségben és legolcsóbb napi árban
állandóan raktáron!

„Fordson Tractor”-ok

Személy- és teherautók, autó alkatrészek,
mindenféle gazdasági gépek megtekinthetők
és beszerezhetők a

„PERRY” cégnél. Cluj, Strada Regina Maria
No. 2. Telefon 999. szám.

Nekünk egy olyan szervezetre volna szükségünk, amelyik ne legyen nemzeti jellegű, osztrák és regionális jellegű, hanem a közös méltányos és igazságos érdekek körül egyesítse az ország kis és nagy gazdáit nemzeti és lakóhelyre való tekintet nélkül.

Ennek a célnak leginkább megfelelnek a mezőgazdasági kamarák, amelyet a dolog természetében rejülő szervezetüknél fogva a szükséges anyagi eszközökkel is rendelkezniük a megfelelő számú és nivójú személyzet olyan javadalmazására, amely javadalmazás míg egyfelől lehetővé tenné a legjobb kiválasztását, másfelől biztosíthatná a kiválasztottak teljes munkáját és teljes odaadását.

Hogy a mezőgazdasági kamarák felállításának a gondolata a törvényhozás előtt nem ismeretlen, azt tanúsítja az „Egyenes adók egységesítéséről” szóló törvény, amely 72. §-ának 5. pontjában a járulékos adóról szólván, azt mondja, hogy a mezőgazdasági kamarák számára, amennyiben ilyenek létesítenek fognak, a földbirtok jövedelmének 0.5%-át terjedhető járulékos adó lesz megállapítható.

Kétségtelen, hogy mint legmegfelelőbb szervezetnek, a mezőgazdasági kamarának a felállítását kell sürgetnünk, de másfelől felmerül az a kérdés, hogy ennek megőrzését tekinteni bevárhatjuk e.

Engedelmet kérek, hogy erre az életbevágóan komoly kérdésre egy adomával feleljek:

Egyszer két koldus, kik közül az egyik sánta és a másik vak volt, egy vendégfogadóba egy hatalmas tál turós laskát rendeltek. Evés előtt a vak azt proponálta, hogy miután ő nem lát és így a laska igazságos elosztását nem ellenőrizheti, egyenek a tálból és egyezzenek meg abban, hogy amelyik észreveszi, hogy a másik többet eszik mint ő, egy pofal figyelmeztethesse társát a testvéries osztozkodásra.

Néhány percre rá, hogy az evéshez fogtak, a vak egy hatalmas pofot ad a sántának. Mire a sánta, aki jóakarattal nézte el társa mohóságát, méltatlankodva felriadt, a vak így felelt: „Hogyne ütöttelek volna pofon, hiszen én olyan gyorsan gyurtam magamba a laskát, hogy alig bírtam szuszogni és neked egy szavad se volt ellene: hát mennyivel többet ehettél te még énnálam is.”

Mi is egy tálból fogyasszuk az állammal és a protegált fogyasztókkal a saját keresetünket. 1922-ben nem sirtunk fel a magas kiviteli vámok és forgalmi korlátozások ellen, miből is a vak koldus logikája szerint az következett, hogy még mindig igen jól dolgozunk és már 1923-ban duplájára emeltetett fel a kiviteli vámok átlagos 90%-a és megtiltott a sertéskivitel.

Most már tovább ne télenkedjünk, jajduljunk fel, mert különben újabb és halálos érvágás zudul a nyakunkba.

És félre téve a tréfát, talán van is benne valami, hogy a kormány vámpollukája empi-

rikus módon puhatolja ki a gazdák teherbírását és amíg kellő nyomattal nem demonstrálunk a túl magas terhek ellen, meg van nyugodva, hogy nem történt injuria.

A tiltakozó gyűlések is érnek valamit, ha sok tízezer gazda gyűli össze nemzeti és nemzeti tekintet nélkül, hogy felemelje tiltakozó szavát, de még sokkal eredményesebb volna egy központi érdekképviseleti iroda felállítása.

Egy olyan irodát, amely rendelkezve a megfelelő kvalitásokkal, a tiltakozó gyűlések után is permanenciában maradjon, tervszerűen rendezze a gazdák tiltakozó gyűléseit és a mögötte álló milliók tekintélyére támaszkodva ejtse módját a legégetőbb kérdések orvoslásának és készítse elő és sürgesse ki a végleges megoldást: mezőgazdák általános kényszer érdekképviseletét: a mezőgazdasági kamarák létesítését.

Ennek a nagy megmozdulásnak a mi-kéntjéről és arról, hogy mi módon volna ez a központi permanens érdekképviselet megszervezhető, szeretnék a mélyen tisztelt értekezlettől néhány véleményt hallani, hogy azok egybevetéséből megállapítsunk egy életrevaló programot, amellyel megindíthassuk az országos propagandát.

Fordson és Pöhl traktorok versenye Németországban.

Az erdélyi mezőgazdaság legégetőbb kérdései közé tartozik az okszerű és rentabilis talajmegművelés kérdésének a megoldása. Ezt elősegítendő, rendezte az E. G. E. f. évi április havában megtartott motoreke versenyét, melyen alkalma volt a gazdaközönségnek a Komnick, Titan és Fordson gépeket munkában megfigyelni, azoknak jó és rossz oldalait megítélni (amennyiben az ilyen rövid idő alatti lehetőség) s érdekes adatokat gyűjthetett magának mindenki arra az esetre, ha gazdasági kalkulációja egy szántógép beállítását kívánná és azon kérdés előtt találna magát, hogy a világpiacon megjelent számos típus közül melyiket válassza.

Ugyanezen a kérdésen dolgozik a németországi gazdaközönség és annak különböző szervezetei is. A „Deutsche Landwirtschaftliche Presse” (P. Parey Berlin) f. év 16. számában a 174. oldalon cikket ír Dr. Bruscke mérnök (Berlin-Zelendorf) „Fordschlepper oder Gespannplug” „A Ford traktor, vagy igásér?” címmel. A cikk nagy animozitással fordul a német kormány ellen, mert a gazdasági képviselők kérésére egyelőre 500 drb. Fordson traktor behozatalát engedélyezte Németországba. A cikk keretében említést tesz az író egy 64 munkanap alatt megtartott szántóversenyéről egy Fordson és egy Pöhl egyforma lövegejű gépek között Dr. Fischer tit. tanácsos vezetése alatt.

Ezen adatok bennünket is nagyon érdekelhetnek, mert mint már említettem 64 munkanap eredménye s mert a „Kls” Pöhl Német-

ország legkedveltebb mezőgazdasági gépe. Erdélyben is dolgozik 3—4 drb. melyek közül az egyik az ismert Ambrózi & Fischer cég tulajdonában van Nagyenyeden.

Az átlageredmények a következők: A Fordson óránként 603 m³ földet forgatott meg a Pöhl 612 m³. A Fordson hektáronként 24 kg. petrolumot használt, a Pöhl 26.2 kg.-ot. A Fordson 2 ekeesttel 1.5 m. gyorsasággal haladt másodpercenként, a Pöhl 1.1 m-el 3 ekeesttel. A napi teljesítmény 1.5 ha volt mindkét gépnél könnyű talajban (40 kg. talajellenállás á dm²) 20 cm. mélységgel szántva. Az olaj használat nincsen megadva. Eddig Dr. Fischer adatai, melyeknek alapján a német kormány az említett 500 drb. Fordson traktor behozatalát engedélyezte, tekintettel arra, hogy míg a fenti két gép teljesítménye majdnem egyforma, a Fordson hektáronként 2.2 kg. petrolumot spórolt meg és beszerzési ára ca 1/3-a az ugyanolyan erős németgyártmányú gépeknek.

Orosz Károly.

A tejhozam szaporítására szolgáló néhány tanács.

Írta: Fehér Zoltán nyug. jószágfelügyelő.

(Folytatás és vége.)

A fejési idő mindig perknyi pontossággal betartandó, mert a fejőstehen igen pontos állat, mely elvárja, hogy naponta mindig ugyanabban a percben szabadítsák meg tőgyét a tej terhétől s ha ezt nem teszik, a bőven tejelők még el is csepegeik részben a tejet, mert a tőgy záró izmai már nem képesek a tej nyomását tovább fenntartani. Más egyesek pedig később már nem akarják tejuket leadni s nyugtalanokodnak, a tejés nehézségekkel jár, néha mesterfogásokat kell alkalmazni, hogy vissza ne tartsa tejét az állat pl. vizeslepedőt tenni a hátgerincére vagy ezt öntözni hideg vízzel vagy csutakolni, vagy a méhszájba benyulni stb. esetleg kedves csemegét (sós kenyér) adni neki. A legszigorubb pedantériáig pontosak legyünk a fejés idejének betartásában, mert így szaporíthatjuk a tejhozamot legbiztosabban. Zörej, lármakibálás, hangos beszéd, minden szokatlan nesz, apasztja a tejhozamot, azért ezeket a tehen istállóból ki kellene egyszer s mindenkorra zárni. Ezen okból legjobb beosztás, ha mindig közvetlen etetés előtt fejünk, amikor legnyugodtabban állanak a tehenek, nem kapkodnak ide-oda, mintha takarmány van előttük s ha az éhes szomszédok lökdösődnek, rugnak vagy döfnek. De nyáron a legyek is jobban nyugtalanítják a teheneket, ha eleség is van a járszobában. Különböző legyek ellen használatos szereket (méreg, enyvespapír vagy pálcák stb.) és berendezéseket alkalmazni, el ne mulasszuk és sötétítsük el az istállót, tegyünk ajtókat s ablakokra szunyoghálókat és fessük a falakat kékre.

Magától értetődik, hogy a megfelelő bő takarmányozás is előmozdítja a tejhozamot, de

„Gazdák”

Biztosító Intézet Részv.-Társaság

Székhelye: Arad. Vezetékválasztóságok: Aradon, Kolozsváron, Brassóban, Temesváron, Nagyváradon, M.-vásárhelyen, Déván, D.-sztmáronban, Gy.-fehérváron, Szatmáron, N.-enyeden és Tordán. Elfogad tűz, lég, élet, állat, betörés, lopás, baleset, szavatossági, kiháztítási stb. biztosításokat. Egyesületi tagok külön kedvezményben részesülnek. Minden biztosítási ügyben részletes tájékoztatást nyújtanak a vezérképviseletnek és egyesületünk titkári hivatala.

erre kiterjeszkedni jelen cikkem kerete szűk és különben is ez egész külön tanulmányt képez, melyről legujabban külön takarmányozástan jelent meg Dr. Weiser István és Dr. Zeitschek Arthur tollából, de röviden a Köztelek és a Kodolányi féle zsebnaptárok is szolgáltatnak adatokat a takarmányadagok kiszámítására. Néhány recept is van mindegyikben, de ezek nem minden esetben alkalmazhatók, mert a takarmányok minémisége, mennyisége stb. határozza meg, hogy mit etessünk teheneinkkel.

Mindenesetre egyedi takarmányozást alkalmazunk, mert hisz természeténél fogva tejtermelésének megfelelő minőségű és mennyiségű eledelt kell adni a tejelő marhának. Ha a jó tejelő kevesebb eledelt kap, mint tejelékenysége megköveteli, akkor saját testéből vonja ki a szükséges anyagokat és lesóványodik vagy rossz tejelővé válik; mígha a gyenge tejelőnek többet adunk mint képessége szerint megilleti, akkor hizni fog, a takarmány hus és zsírrá válik, a tejtermelés meg rosszabb lesz és a fogamzás is megszűnik, borjut ily állat nem hoz. Többnyire a többi takarmányt (szalaszt és gumósat, vizenyőst stb.) egyforma adagban mérjük é tehéneknek, csak az abrakot (korpát, darát, olajpogácsát) adjunk tejelőképeség arányában minden egyes állatnak külön. Hogy ezt akadály nélkül kivihessük, elkülönítő (de könnyen eltávolítható) rácsokat vagy deszkafalakat állítsunk a tehének közé etetés idejére. Ha cikkem alapján csak pár literrel emelkedik minden istálló tejhozama, fáradságom bőven meg van jutalmazva.

A kolozsvári állattenyésztési és egészségügyi kongresszus tárgyai.

A kolozsvári árumintavásárral egyidejűleg, amely az idén szept. 1—15 ig nagyobb mezőgazdasági gép- és terménykiállítással lesz egybekötve a kolozsvári kerületi állategészségügyi igazgatóság rendezésében egy nagyobb állatkiállítást is fog tartani szept. 14—16-ig. Ezzel egyidejűleg pedig az állatorvosok egyesülete egy országos jellegű állattenyésztési és egészségügyi kongresszust rendez.

Szeptember 1-től 16-ig tehát igen mozgalmas napjai lesznek Kolozsvárnak. E mozgalmas napok különös örömet jelentenek az erdélyi állattenyésztők számára, mert az állattenyésztési és egészségügyi kongresszus határozataitól az állattenyésztés, kereskedelem és egészségügy fellendülését remélik. Örülünk, hogy a kongresszus megtartására Erdélyt és Erdélyben éppen Kolozsvárt választották ki, mert itt, a fejlettebb állattenyésztési viszonyok között a kongresszussal egyidejűleg tartandó országos állattenyésztési kiállításon is módjukba lesz az illetékes faktoroknak a haladás érdekében szükséges intézkedések halaszthatatlan voltáról közvetlen meggyőződést szerezni.

A kongresszus előkészítő bizottsága az állattenyésztés, értékesítés és egészségügy minden részletére kiterjedő programot állított össze, amint ez a kongresszus alább felsorolt tárgyaiból is kitűnik. Külön előadók fognak foglalkozni az alábbi kérdésekkel:

1. Az állam állattenyésztési tevékenysége.
2. Utasítások az állatfajok nemesítésére.
3. Az agrárreform befolyása az állattenyésztés jöve-

delmezőségére. 4. Az állatok okszerű takarmányozása. 5. A legelő- és kaszálóügy. 6. Magántevékenység és az állattenyésztési szövetkezetek. 7. Az állatbiztosítás és hitel a tenyésztők részére. 8. Az állatok és állati termékek földolgozása és értékesítése. 9. A gyapjútermelés és kereskedelem. 10. Románia haltenyésztése. 11. Selyemhernyó és méhtenyésztés. 12. Az állategészségügyi rendszert gazdasági jelentősége az állattenyésztésben. 13. A védőoltások szerepe a ragályos betegségek megelőzésében és legyőzésében. 14. A kolumbácsi légy elleni védekezés. 15. A tej. 16. Tudományos közlések.

A tervezet szerint az egyes pontoknak több előadója lesz, akiknek előadásait kinyomatják, a kinyomott előadásokat szétosztják és a kongresszus plenáris ülésén csak hozzászólások lesznek. Egyébként a kongresszus napokat, sőt heteket venne igénybe.

Az arankairtás fizparancsolatja.

1. Csak arankamentes vetőmagot vess.
2. Soha se feledd, hogy talajod is fertőzve lehet az aranka magjával.
3. Herésedet állandóan szemmel tartsd, ha foltot nem is látsz, vizsgálód, nincs-e a herenővények közt kuszó arankaszál.
4. Az arankát, mihelyt észreveszed, irtsd ki alaposan, nehogy magot érleljen.
5. Az arankát irtsd ki a következő módon: Először a foltot kaszöld le a foltnál legalább egy lépéssel nagyobb területen; a lekaszált részeket gondosan gyűjtsd össze és szállítsd el a földekről ponyvába csomagolva, nehogy az elejtett arankaszálak herédet megfertőzzék. Másodsor: a lekaszált folt helyét legalaposabban kapáld fel, a növényi részét temesd mélyen a föld alá, hogy elkorhadjanak.
6. Nehogy üres foltod maradjon, vedd be az irtás helyét lucernában lucerna maggal, lóherésben tavaszkor biborhe, remaggal, őzskor lóheremaggal. Az irtott foltot, különösen a szélét, ezentúl is kísérd figyelemmel, nehogy az aranka újra felüsse a fejét.
7. A lóhere arankamentesítésére fordítsd a legnagyobb gondot; ha nagyon arankás azonnal szántsd ki.
8. Maglóhere kaszáláskor minden kihagyott arankafolért fizess kaszásodnak jutalom díjat s a folt kiirtásával ne késsél.
9. Cséplés után a here arankás hulladékait trágyadombra ne hordjad, hanem semmisítsd meg, nehogy a trágyával fertőzd meg a földedet.
10. Ha magtermelő vagy, különösen ügyelj a nagy arankára, mely a közönséges herelőjtő arankánál sokkal veszedelmesebb, mert magja a heremagéból ki nem rostálható, ez ellen tehát csakis a földön való irtással védekezhetsz. Ha ezt elmulasztod, heremagod sokkal kevesebbet fog érni. Ha pedig a nagy arankát nem ismered, küldd be az E. G. E.-nek, ahol díjtalanul vizsgálják meg.

A szőlőkarók tartóssá tétele.

A szőlőkaróknak szenesítés által való tartóssá tétele rendszeren nem felel meg a célnak, mert a szármozott szénréteg igen vékony és nem végi meg eléggé a fát; erősebb megszenesítés pedig azért nem lehetséges, mert az amugy is gyenge szőlőkarók nem szolgáltatnának eléggé biztos támasztékot a tőkéknek. A magas nyomású vízzel való impregnálás — mely szintén ajánlatos — igen költséges

berendezést kíván és nem mindenki által hozzáférhető.

Legcélszerűbben impregnálhatjuk karót készleltünket *rézgáliccal*, vagyis ugyanazon anyaggal, amelyet a peronospora elleni védekezéshez használunk. Ezen eljárásnak kiváló előnye, hogy házilag végezhetjük és a lehető legegyszerűbb. Igaz, ugyan hogy a rézgálic ma már szintén elég magas árt ért el, mindazonáltal ha vesszük a szőlőkaró értékét, akár készen bevásároljuk, akár saját erdőnkől termelteszük ki drága munkásokkal, — mely esetben is nagy értéket képvisel csak a fa értéke is, — mindenkor kifizeti magát azt tartóssá tenni és megkímélni magunkat évekre a folytonos pótlásoktól.

A *frissen* vágott fából készült karókat előbb meghegyezzük és így állítjuk őket 3—5 százalékos, kettéfűrészelt, régi hordóba öntött rézgálicoldatba olyan formán, hogy a karók alsó vége körülbelül 40—50 centiméternyire benn álljon a folyadékban. A karókészletnek megfelelően természetesen több ily horót kell alkalmaznunk és ezeket lehetőleg napos helyre állítanunk. 10—14 nap múlva, miközben az oldatnak elpárologtolt részét pótoljuk, azt fogjuk tapasztalni, hogy a sötétkékszintű rézgálic teljesen áthatotta a karókat.

Ullcsny Károly.

Kisebb szakközlemények.

A darált zab etetése.

Ha a jófogu s nem falánk ló a zabot szalmaszecsckával keverve kapja, többnyire csak 4—5 százalékkal használja ki jobban a darált zabot, mint az egész szeműt. Ugyanis Kellner szerint 100 kg. felaprózott zabnak szárazanyagából átlag annyit emészt meg a ló, mint 104,3 kg. egész szeműből. Ezért főleg csak a szopós csikók és a rosszfoгу, valamint a falánk lovak számára ajánlják a zabnak zuzását vagy darálását. Azt is tapasztalták, hogy a zabdara kevésbé szilárdítja a szervezetet, vagyis a lovat lágygyá és izzadásra hajlandóvá teszi.

A gyors járásnemekben használt jófogu lovakkal tehát feltétlenül csak egészszeműen fogjuk a zabot etetni és inkább csak a hidegvérű lovaknál rendszeresíjük a zuzott vagy darált zabnak etetését akkor, ha a felaprózás a zab értékének 4—5 százalékánál kevesebbe kerül. A zabhoz keverendő szalmaszecscka mennyisége a zab súlyának felétől másfeléig változhat és pedig úgy, hogy az élénk járásnemekben használt lóval kevesebb szalmaszecsckát etetünk mint az igáslóval. Valamennyi szecscka között a rozsszalmáét tartják erre a célra a legjobbnak. Szecsckavágó hiányában töreket vagy polyvát is keverhetünk a zabhoz, bár ilyenkor a zabdara kihasználása már nem 4—5, hanem valamivel nagyobb százalékkal mulja felül az egész szeműt. Utóbbi a széna-szecsckára s általában valamennyi lágy vagy nagyon rövidre vágott szecsckára is vonatkozik.

Szövetkezés.

Totomianz könyve az orosz fogyasztási szövetkezetekről. *Totomianz* tanár, akit a bolsevikiek a moszkvai egyetemről, illetve hazájából kiűldöztek, már évek óta külföldön tartózkodik és ez alatt az idő alatt is több értékes művel ajándékozta meg a szövetkezeti irodalmat. Legujabb munkája az orosz fogyasztási szövetkezeti mozgalom múltjáról szól, illetve bemutatja nekünk azoknak jelenlegi

helyzetét. Az orosz szövetkezeti mozgalom tulajdonképpen német hatás alatt indult meg. A mozgalmat a cári uralom, különösen az első időkben meglehetősen rossz szemmel nézte, csak az 1905-ben végbement politikai átalakulások (tudvalevőleg ekkor kapott az orosz nép alkotmányt!) hozták ebben a tekintetben javulást. 1907-től kezdve fejlődnek a fogyasztási szövetkezetek erőteljesebb ütemben, különösen a világháború első éveiben, amikor ugyanis a hadsereg szükségleteinek a kielégítését is részben a szövetkezetek végezték. 1918-ban 54.000 szövetkezet működik Oroszországban, ezek közül 16.500 hitel-, 25.000 fogyasztási és mintegy 13.000 egyéb szövetkezet. A bolsevik uralom sokat ártott a szabad szövetkezeti életnek, amennyiben az önálló szövetkezeteket az állami gépezetbe törekedett beleolvasztani. Ez az idő nagyon szomorú a szövetkezeti mozgalom történetében, javulás csak 1921-ben kezd mutatkozni, amidőn a szovjetkormány visszaadja — legalább papíron — önállóságukat.

Vegyes közlemények.

Liberális erdészeti értekezlet. A kolozs és tordaaranyos vármegyei erdélyi liberális képviselők Kolozsvárott értekezletet tartottak az erdők kihasználása ügyében. Ezen a következő kívánásokat szegtek le: 1. A havasokon az erdők kihasználása eltiltandó. 2. Az állami erdők fái, amelyre a lakosságnak van szüksége, az erdőhatóságok útján adják el olcsó áron. 3. Szabályozni kell a községi és urbéri erdők kihasználását. 4. A hegyi legelők használatának ügye szabályozandó. 5. A tordai-abrudi vonalon a CFR tarifa mérsékelendő. 6. A csapatok által elrombított erdőberendezések újjáépítendőek. Egyben táviratot küldtek a földművelésügyi miniszternek a következő kérelemmel: a) Vonják vissza a Bánffy, Urmánczy, Tischler-érdekelt erdőkihasználási engedélyt, amelyek részben a tulajdonosok, részben a tulajdonosok, részben a kalotaszegi, fehérvári Czfier és más cégek kezében vannak és azonnal tiltsák be a vágást. b) Semmisítsék meg az összes agrárbizottsági határozatokat és kezdjék újból előről a községek erdőkihasználásának ügyét.

A gazdasági tanácsosok értekezlete. Petri Emil földművelésügyi vezérigazgató május 20-ra Kolozsvárra rendelte be az összes erdélyi gazd. tanácsosokat, hogy közölje velük a miniszteriumtól az agrárreform gyorsabb végrehajtására vonatkozólag kapott utasításait.

Uj exportilletékek. A felsőbb vámbizottság több exportcikk új illetékét állapította meg. Az új illetékek az alábbiak: Élő sertés darabonként 1500, vágott sertés és marha kilogrammonként 25, zsir 35, élő majorság kilogrammonként 15, levágott baromfi 25, faggyu 30 lei. Mindezek a díjletek oly magasok, hogy szinte egyenlőnek mondhatók a kiviteli illalommal.

Az E. G. E. a here és fűmag forgalmának megkönnyítéséért. A napilapok is beszámoltak az új vetőmag törvényről, amely szerint a heremagvak, valamint egyéb pillangós virágú takarmánynövények és fűfélék magvait a termelő mielőtt forgalomba hozná, köteles megvizsgáltatni az állami magvizsgáló állomáson és pedig: *csiraképességre és aranka tartalomra.* E körülmény újabb megterhelést és gondot jelent a termelőre. Az E. G. E. felirt ezért a kormányhoz, hogy a törvény végrehajtási utasításának kiadása során a tervezett helyes intenciók érvényesülését tegye lehetővé oly módon, hogy a termelő csakis az esetben legyen kötelezhető a magvizsgálatra és ólom-

zároltatásra, ha a magot termelő részére vetési célokra adja el. Kereskedő részére való eladás esetén a vizsgáltatási és ólomzároltatási kötelezettség a kereskedőt terhelje. Tekintettel pedig arra, hogy a fűfélék számára az aranka esetleges jelenléte nem bír nagy jelentőséggel, azoknál arankára való vizsgáltatástól eltekinteni javasolta az E. G. E., mivel ezen észrevételintézkedések a magforgalmat hátrányosan befolyásolnák és ez a termelésre is káros befolyással volna.

Árváltozás a lei esése miatt. A lei folytonos esése következtében Géposztályunk kénytelen volt a szőlőpermetezők árát a dollár drágulása arányában felemelni, tekintettel arra, hogy ezen cikket dollár értékben kell hogy fizesse. Valutánk javulása esetén, a permetezők ára természetesen megint megfelelőleg olcsóbb lesz.

Szegődménylevelek és napszámjegyzékek kaphatók az E. G. E.-nél. Több oldalról merült fel az a kívánság, hogy a gazdasági alírszt, vagy alkalmazott alkalmazási felteleteinek felsorolására és kivett járandóságok feltüntetésére, átadott tárgyak leltározására. Ezek ára drb-kint 2 L. A napszámjegyzék laponként 50 és 100 oldalos füzeteként, viasszasvászson borítékkal szintén olcsó áron fog a gazdasági alírszt rendelkezésre állani. Megrendelhető az E. G. E. titkári hivatalban.

A „Gazdák” Általános Biztosító Intézete R. T. igazgatósága folyó hó 7-én tartotta dr. Gróza Péter elnöke alatt mérleg-megállapító igazgatósági ülését. Mint értesültünk, *Leölkes Béla* vezérigazgató a társaság rohamos fejlődéséről számolt be. A társaság díjbevétele az összes ágazatokban meghaladja a 23.000.000 leit, ami a múlt évi 9.000.000 lei díjbevételel szemben 150 százalékos emelkedést mutat. A közzátatok megválogatásának és a céltudatos viszontbiztosítási politikának tudható be, hogy e tekintélyes díjbevételel szemben a kifizetett károk mindössze 3.055.712,51 leit, tehát a díjbevételek alig 15 százalékát tették ki. Az igazgatóság az 520.347,44 lejnyi tiszta nyereség felosztására vonatkozólag oly értelmű javaslatot terjeszt a közgyűlés elé, hogy osztalékul 8 százalékot fizessen részvényeseinek, míg a megmaradó felesleg alapszabályszerűen használtassék fel. A megnövekedett ügyletelem következtében az igazgatóság szükségét látja az alaptőkének 8.000.000 leire való felemelését javasolni a közgyűlésnek. E tranzakció keresztülvitele után a társaság saját biztonsági alapjai a 16.000.000 leit meghaladják. Több folyó-ügy elintézése mellett az igazgatóság *Füzessy Károly* tiszviselőt igazgatóvá léptette elő s számos tisztviselőjét magasabb fizetési osztályba helyezte.

PIAC.

Országos vásárok.

1924. májns hó 10-én. Krasznabétek, Szamossósmező. — 20-án. Denta, Alsószuk, Ispánmező, Mikeszásza, — 22-én. Székelykál, Kunszentmárton, Marosillye, Aranyoslóna. — 23-án. Niczkyfalva, Szilágycseh, — 24-én. Kendilóna, Topánfalva. — 25-én. Lajosfalva, Lepsény, Selénd, Naszód.

Csehszlovákiai cukorárak. A csehszlovák cukorfinomítók egyesületének tagjai a nyerscukorért 100 kg. ként 260 cK-t fizetnek. A finomított cukor ára változatlanul 440 cK.

HIRDETÉSEK.

Toroczkói fogyasztási és értékesítő szövetkezet 1924. évi június hó 1-én délután 3 órakor a szövetkezet helyiségében rendkívüli közgyűlést tart, melyre a tagok az alapsza-

bályok 25. § a értelmében meghívhatnak. Ha a közgyűlés a megjelenő tagok csekély száma miatt határozatképtelen lenne, úgy a közgyűlés 1924. év június hó 8-án fog megtartatni, mely tekintet nélkül a tagok számára, határozatképes lesz. Napirend: 1. Az alapszabályok 21., 24., 31. és 36/e §-ainak módosítása. 2. Netaláni indítványok. Kelt Toroczkó 1924. május 8.

Az igazgatóság.

Alsóporumbáki fogyasztási és értékesítő szövetkezet 1924. évi június hó 1-én délután 3 órakor a szövetkezet helyiségében rendkívüli közgyűlést tart, melyre a tagok az alapszabályok 25. § a értelmében meghívhatnak. Ha a közgyűlés a megjelenő tagok csekély száma miatt határozatképtelen lenne, úgy a közgyűlés 1924. év június hó 8-án fog megtartatni, mely tekintet nélkül a tagok számára, határozatképes lesz. Napirend: 1. Az alapszabályok 21., 24., 31. és 36/e §-ainak módosítása. 2. Alaptőke emelés. 3. Egyéb indítványok. Kelt Alsóporumbák, 1924. év május 12.

Az igazgatóság.

Alsóhomoródi „Hangya” fogyasztási és értékesítő szövetkezet 1924. évi június hó 1-én délután 3 órakor az iskola helyiségében rendkívüli közgyűlést tart, melyre a tagok az alapszabályok 25. § a értelmében meghívhatnak. Ha a közgyűlés a megjelenő tagok csekély száma miatt határozatképtelen lenne, úgy a közgyűlés 1924. év június hó 8-án fog megtartatni, mely tekintet nélkül a tagok számára, határozatképes lesz. Napirend: 1. Az igazgatóság kiegészítése. 2. Felügyelő-bizottság választása. 3. Az alapszabályok 21., 24., 31. és 36/e §-ainak módosítása. 4. Netaláni indítványok. Kelt Alsóhomoród 1924. év apr. 17.

Az igazgatóság.

Görgényszentimrei és vidéke fogyasztási és értékesítő szövetkezet 1924. évi június hó 15-én d. u. 3 órakor a község háza helyiségében rendkívüli közgyűlést tart, melyre a tagok az alapszabályok 25. § a értelmében meghívhatnak. Ha a közgyűlés a megjelenő tagok csekély száma miatt határozatképtelen lenne, úgy a közgyűlés 1924. évi június hó 29-én fog megtartatni, mely tekintet nélkül a tagok számára, határozatképes lesz. Napirend: 1. A szövetkezet felszámolása feletti határozathozatal. 2. Netaláni indítványok. Kelt Görgényszentimre 1924. év május 8.

Az igazgatóság.

Érhatvani Hangya fogyasztási és értékesítő szövetkezet 1924. évi június hó 1-én délután 3 órakor a község házában rendkívüli közgyűlést tart, melyre a tagok az alapszabályok 24. § a értelmében meghívhatnak. Ha a közgyűlés a megjelenő tagok csekély száma miatt határozatképtelen lenne, úgy a közgyűlés 1924. év június hó 15-én fog megtartatni, mely tekintet nélkül a tagok számára, határozatképes lesz. Napirend: 1. A szövetkezet felszámolása fölötti határozat. 2. A felszámoló-bizottság választása. 3. Netaláni indítványok. Kelt Érhatvan, 1924. május 4-én.

Az igazgatóság.

Apróhirdetések.

Apróhirdetések ára: szavanként 2 lei. — Vastag betűkkel szedett szavak kétszeres áron számíttatnak, Legkisebb apróhirdetés díja 20 lei.

Földmives iskolát végzett szerény igényű, 21 évi gyakorlattal, 11 éve mint kezelőtiszt, 39 éves román. kath. vallású családos. jó gazda bármilyen állást vállal. Cim kladóba. 3684

Ispánt keresek azonnali belépésre jó bizonyítvánnyal, ki a gazdasági gépek kezelését teljesen ismeri. Szent-Iványi Gábor gazdasága Santionlunca, up. Ozun. 3685

Szakiskolát végzett nőlen, több évi gyakorlattal Ispáni, munkavezető, raktárnoki, erdőszel, konyha-, virág-, gyümölcs-kertészeti alkalmazást keresek azonnali belépésre. Ajánlatokat kladóhivatal továbbít. 3681

